

**BILAG 3: KOMMISSORIUM FOR ARBEJDSGRUPPEN OM
"SAMFUNDSVIDENSKABELIGE UNIVERSITETSUDDANNELSER OG FREMTIDENS
ARBEJDSMARKED"**

Baggrund

De samfundsvidenskabelige universitetsuddannelser har i de seneste årtier været præget af en markant vækst i antallet af optagne studerende og færdige kandidater. Væksten inden for samfundsvidenskabelige uddannelser har også været en international tendens i Europa, Nordamerika, Asien samt på internettet.

De samfundsvidenskabelige uddannelser omfatter i denne sammenhæng jura, økonomi, psykologi, statskundskab/forvaltning, antropologi/sociologi og erhvervsøkonomi.

Årligt optages godt 6.500 studerende, og omkring 3.000 kandidater forlader danske universiteter og handelshøjskoler. De samfundsvidenskabelige uddannelser udgør målt på studenterantal det største fagområde blandt de forskningsbaserede uddannelser. Kun humaniora har i den henseende næsten samme størrelse.

Samtidig er der indtruffet en markant stigning i erhvervslivets ansættelse af samfundsvidenskabelige kandidater. Den offentlige sektor aftager i dag godt en tredjedel af de samfundsvidenskabelige kandidater. Hovedparten finder privat beskæftigelse.

Der er yderligere hos aftagerne opstået et behov for nye kombinationer af kompetencer på tværs af faggrænser, fx i den såkaldte kultur- og oplevelsesøkonomi. Samtidig ses tendenser til mangel på traditionelle samfundsvidenskabelige uddannelser som fx økonomer og på dygtige unge talenter, der vil gå forskervejen inden for fx jura.

Spørgsmålet er imidlertid om væksten har været så hurtig, at der er sket en udvanding af de samfundsvidenskabelige uddannelsers profil og faglighed? Om uddannelserne i tilstrækkelig grad er blevet tilpasset væksten, skiftet i efterspørgslen og behovet for nye kombinationer af kompetencer? Om mulighederne for samspil er udnyttet tilstrækkeligt? Om der udbydes for mange samfundsvidenskabelige uddannelser med tilnærmelsesvis samme profil og målgruppe, så afsætningsmulighederne bliver for dårlige, uddannelsesmiljøerne for små og kompetencerne diffuse for aftagere?

De samfundsvidenskabelige uddannelser har et alt for stort frafald. Omkring en tredjedel falder fra på bacheloruddannelsen, og omkring en fjerdedel forlader kandidatuddannelsen i utide. Ledigheden blandt nyuddannede er i øjeblikket markant.

Den internationale konkurrence på samfundsvidenskabelige uddannelser er stor. Danmark har måske uudnyttede muligheder i den henseende, men kan på den

anden side inden længe stå i den situation, at de danske studerende vælger en udenlandsk samfundsvidenskabelig uddannelse. Derfor må de danske universiteter ruste sig til en større international konkurrence om de studerende.

OECD har netop gennemført et review af det danske universitetssystem. OECD anbefaler, at bachelor- og kandidatuddannelserne i langt højere grad retter sig mod beskæftigelse og fokuserer på de kompetencer, som aftagerne har brug for

Sammenhængen mellem uddannelse og beskæftigelse er central i universitetsloven vedtaget af Folketinget i maj 2003. Loven lægger nye rammer for universitetsuddannelse. Universiteterne skal udfylde rammerne og nytænke indhold og struktur i de samfundsvidenskabelige uddannelser. Universiteterne har allerede iværksat en lang række udviklingsarbejder og reformer.

Der er imidlertid behov for en overordnet belysning og vurdering af den samlede gruppe af samfundsvidenskabelige uddannelser i Danmark, herunder en vurdering af deres internationale konkurrenceevne og kompetenceprofil.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Formål

Det er arbejdsgruppens opgave at give anbefalinger til den samlede, fremtidige indretning af de samfundsvidenskabelige universitetsuddannelser i lyset af udviklingen på arbejdsmarkedet for samfundsvidenskabelige kandidater. Det gælder såvel uddannelsernes indhold som deres struktur og forhold til andre fagområder.

Arbejdsgruppen skal give anbefalinger om den overordnede indretning af den samlede gruppe af samfundsvidenskabelige universitetsuddannelser, og i det omfang det er nødvendigt vedrørende konkrete, enkeltstående uddannelser fx økonomi- og serviceuddannelser.

Arbejdsgruppen kan rette sine anbefalinger til såvel universiteterne og aftagerne af samfundsvidenskabelige bachelorer og kandidater som til Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Arbejdsgruppen anmodes primært om at belyse, vurdere og anbefale ændringer vedrørende:

- Er der behov for en nytænkning af de samfundsvidenskabelige uddannelsers profiler?
- Er der behov for nye samfundsvidenskabelige uddannelser?
- Kan der skabes en bedre sammenhæng mellem uddannelsernes kompetenceprofiler og beskæftigelse i det offentlige, erhvervslivet og organisationer?
- Er visse kompetencer særligt centrale i en samfundsvidenskabelig uddannelse?
- Hvordan matcher det danske udbud af samfundsvidenskabelige uddannelser niveauet og kvaliteten i udbuddet i lande, vi normalt sammenligner os med ?
- Hvordan bør fremtidig studie- og beskæftigelsesvejledning gribes an?
- Hvordan kan der ske en bedre udnyttelse af det eksisterende antal studiepladser og fordelingen af studiepladser mellem uddannelsesstyperne på området?

- Hvordan kan der skabes større fleksibilitet mellem bachelor- og kandidatniveau med muligheden for valg af flere relevante kandidatuddannelser uden tab af faglig progression?
- Er visse kompetencer i bacheloruddannelsen særligt vigtige, som forudsætning for de studerendes mulighed for at vælge mellem forskellige relevante samfundsvidenskabelige kandidatuddannelser?
- Hvordan kan der skabes fri bevægelighed mellem universiteterne for samfundsvidenskabelige studerende?
- Kan der skabes bedre muligheder for, at de samfundsvidenskabelige kandidatuddannelser kan optage universitetsbachelorer fra andre fagområder, og omvendt at samfundsvidenskabelige bachelorer kan optages på andre fagområders kandidatuddannelser?
- Kan samfundsvidenskaberne udbyde kurser, som kan bruges på tværs af samfundsvidenskaben og på andre områder fx humaniora, sundhed, jordbrug, teknik og naturvidenskab?
- Kan samfundsvidenskaberne udvide udbuddet af korte videre- og efteruddannelseskurser m.v.?

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Som led i arbejdet skal arbejdsgruppen beskrive de samfundsvidenskabelige uddannelser ved bl.a. studenterantal, ledighed, antal uddannelser og deres profil, faglige miljøer og deres størrelse.

Arbejdsgruppens sammensætning

Arbejdsgruppen vil blive sammensat af 7 fagkyndige medlemmer, inkl. en formand, som udpeges af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling i deres personlige egenskab. Medlemmerne findes hos relevante institutioner eller virksomheder, der er aftagere af samfundsvidenskabelige kandidater.

Tidsplan og organisering

Arbejdsgruppens endelige afrapportering bør gives senest 1. februar 2005 til Videnskabsministeriets Center for Uddannelse og Forskningsinstitutioner (CUF).

Arbejdsgruppen vil blive sekretariatsbetjent af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Det vil stå arbejdsgruppen frit for at inddrage ressourcepersoner efter eget skøn.